

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2051/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Budapest Környéki Törvényszék 105.Kpk.750.041/2024/4. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] 1. Az indítványozó Sósút Község Önkormányzatának Képviselő-testülete (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (dr. Biczó András ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezésről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 57. § (4) bekezdése szerinti eljárásban alkotmányjogi panaszt terjesztett elő,
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott döntés a következő.
- [3] A Budapest Környéki Törvényszék 2024. április 2-án meghozott 105.Kpk. 750.041/2024/4. számú végzésével a Sósúti Helyi Választási Bizottság (a továbbiakban: HVB) 1/2024. (II. 12.) helyi választási bizottsági határozatát megváltoztatta, és a népszavazási kérdés hitelesítését megtagadta.
- [4] Az alkotmányjogi panaszban kifogásolt ügy a következő.
- [5] 1.1. 2024. február 8-án Sósút Község Önkormányzata Képviselő-testületének öt tagja helyi népszavazásra javasolt kérdést nyújtott be hitelesítés céljából a HVB-hez, ami a következő: „Egyetért-e Ön azzal, hogy Sósút közigazgatási határain belül elem- és akkumulátorgyártó üzem, elem- és akkumulátor újrahasonosító, elem- és akkumulátor hulladékot feldolgozó üzem működjön?”
- [6] A HVB a 2024. február 12-én meghozott 1/2024. (II. 12.) helyi választási bizottsági határozatával a helyi népszavazásra javasolt kérdést hitelesítette. A Budapest Környéki Törvényszék 2024. április 2-án meghozott 105.Kpk. 750.041/2024/4. számú végzésével a HVB határozatát megváltoztatta, és a népszavazási kérdés hitelesítését megtagadta.

- [7] 1.2. Az indítványozó álláspontja szerint a bíróság döntése sérti a sóskúti választópolgárok véleménynyilvánítási szabadságát [Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdés], mert a döntés eredményeképpen nem tudnak véleményt nyilvánítani a tervezett akkumulátorgyár vonatkozásában. Az akkumulátorgyár környezetre gyakorolt kedvezőtlen hatása a helyben lakók egészségére ártalmas lehet, így a gyár megvalósítása esetén a helyben lakók egészséges környezethez és a testi és lelki egészséghez való joga is sérül [Alaptörvény XX. cikk (1) bekezdés, XXI. cikk (1) bekezdés]. Érvelése szerint továbbá a HVB – szemben a bírósági döntésben foglaltakkal – a jogalkotói egyértelműség kérdését is megvizsgálta, a törvényszék ezzel szemben a vonatkozó jogszabályok és kúriai gyakorlat kiterjesztő értelmezésével jutott arra a téves következtetésre, hogy egy érvényes és eredményes népszavazás esetén nem lenne világos a jogalkotó számára, hogy milyen jogforrási formában és hierarchiában teljesítse jogalkotási feladatát.
- [8] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [9] 2.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt főszabály szerint a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése főszabályától eltérően az Nsztv. 57. § (4) bekezdése értelmében a törvényszék döntése elleni alkotmányjogi panaszt a törvényszék döntésének a helyi választási iroda honlapján való közzétételét követő nyolc napon belül lehet benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy a Budapest Környéki Törvényszék végzését a helyi választási iroda 2024. április 9-én tette közzé, melyhez képest az indítványozó az Nsztv. 57. § (4) bekezdése szerinti nyolcnapos határidőn belül, 2024. április 17-én terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [10] Sóskút Község Önkormányzata Képviselő-testülete 42/2024. (IV. 10.) sz. képviselő-testületi határozatával döntött az alkotmányjogi panasz benyújtásáról és felhatalmazta a polgármestert a szükséges intézkedések megtételére. A polgármester jogi képviselőt hatalmazott meg, a meghatalmazást csatolták.
- [11] 2.2. Az indítványozó Abtv. 56. § (2) bekezdése szerinti érintettségét illetően az Alkotmánybíróság az alábbiakat állapítja meg.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdekében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.

- [13] Az egyes igazságügyi tárgyú törvényeknek a magyar helyreállítási és ellenállóképességi tervhez kapcsolódó módosításáról szóló 2023. évi X. törvény 13. §-a 2023. június 1-jei hatállyal módosította az Abtv. 27. §-át, amelynek következtében a közhatalmi jogkörben eljáró indítványozók indítványozói jogosultsága az Abtv. 27. §-át illetően megszűnt.
- [14] Az Abtv. jelenleg hatályos 27. § (2) bekezdése értelmében a 27. § (1) bekezdésében foglaltak (ti. az alkotmányjogi panasz benyújtása) „nem illetik meg a közhatalmat gyakorló indítványozót”.
- [15] A módosító törvény jogalkotói indokolása szerint a módosítás „kivezeti a jogrendszerből azt a lehetőséget, hogy a közhatalmat gyakorló szervek (hatóságok) alkotmányjogi panasszal fordulhassanak az Alkotmánybírósághoz.”
- [16] A helyi önkormányzatok közhatalmi jellegét az Alaptörvény 31. cikk (1) bekezdése egyértelműen rögzíti, miszerint Magyarországon a helyi közügyek intézése és a helyi közhatalom gyakorlása érdekében helyi önkormányzatok működnek. A 33. cikk (1) bekezdése szerint pedig a helyi önkormányzat feladat- és hatásköreit a képviselő-testület gyakorolja.
- [17] Szervezeti oldalát tekintve (intézményi szempontból) mindez azt jelenti, hogy a helyi önkormányzatok részesülnek a közhatalomból, közhatalmat gyakorolnak, ekként – értelemszerűen – közhatalmi szervek. A közhatalom forrása a nép [Alaptörvény B) cikk (3) bekezdés]. A közhatalom gyakorlásának oldaláról tekintve pedig mindez azt jelenti, hogy jogszabályokban meghatározott hatáskörükben döntéseket hoznak, ezek mindenkiire kötelezőek és ki is kényszeríthetők. A helyi közügyek ellátásának és a helyi közhatalom gyakorlásának szabályait az Alaptörvény, illetve Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) rögzíti.
- [18] Az Alaptörvény és az Mötv. nem határozza meg a helyi közügy és a helyi közhatalom gyakorlásának kimerítő fogalmát, viszont kétségtelen, hogy a helyi népszavazás közvetlen hatalomgyakorlás, célját tekintve pedig olyan önkormányzati feladat- és hatásköröket érint közvetlenül (pl. helyi jogalkotás), mely a helyi önkormányzat közhatalmi jellegének legerősebb sarokköve. Ehhez képest az indítványozó képviselő-testület jelen ügyben való fellépése közvetlen kötődő a közhatalmi jogosítványaihoz.
- [19] A helyi önkormányzat jelen indítványa esetében ez – az indítványozói jogosultság vonatkozásában – azt jelenti, hogy a 2023. évi X. törvény 13. §-a szerinti 2023. június 1-jén kezdődő hatályú módosítás nyomán az Abtv. 27. § (2) bekezdésének törvényi szövegével, és annak értelmével valójában ellentétes a jelen indítványozó általi indítvány.
- [20] Helyi népszavazás elmaradása, illetve az alkotmányjogi panaszeljáráásban hozott jelen végzés – nyilvánvalóan és értelemszerűen – nem jelenti, hogy a helyi önkormányzat nem élhet az Alaptörvényben, illetve az Mötv.-ben biztosított feladat- és hatásköreivel, avagy elzárt lenne attól, hogy megismerje a választópolgárok akaratát.

[21] 3. Ekként az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 27. § (2) bekezdésében, valamint az 56. § (2) bekezdésében foglaltaknak, ezért az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva az Ügyrend 30. § (2) bekezdés c) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2024. május 14.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Haszonicsné Dr. Ádám Mária s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró